

PRENUMERATA

Kurjera Warszawskiego wraz z dodatkiem porannym: w Warszawie: rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50, kwartalnie rs. 2 kop. 25, miesięcznie kop. 75.
Za odnośnienie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 5.
Na prowincji i w Cesarstwie: rocznie rs. 12, półrocznie rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesięcznie rs. 1.
Za granicą: miesięcznie rs. 1 kop. 50.
Numer pojedynczy bez dodatku kop. 5; dodatek poranny kop. 8.

KURIER WARSZAWSKI.

wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta zrana, nadto wychodzą stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranne.

ROK SIEDEMDZIESIĄTY CZWARTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej zrana do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-ej zrana do 1-ej po południu.

OGŁOSZENIA

Reklamy: za jeden wiersz garbontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz kop. 20.
Nekrologja za wiersz 15 kop.
Zwyczajne ogłoszenia: za jeden wiersz petitowy albo jego miejsce pierwszy raz 10 kop.; każdy następny raz 8 kop.
Małe ogłoszenia za jeden wiersz po 2 kop. każdy raz, ogłoszenie minimum 20 kop.
Nadesłane: za jeden wiersz garbontowy rs. 1.
Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Kantor własny Kurjera w Łodzi.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: Plac Teatralny nr. 9. — Telefon Redakcji 268. — Telefon administr. 515.
W Łodzi kantor własny, Piotrkowska 7/251, telefonu nr. 313. Ogłoszenia do „Kurjera Warszawskiego” między innymi przyjmują: Agencja Havasa w Paryżu, Rudolf Mosse, Haasenstein i Vogler A. G., tudzież wszystkie pierwszorzędne biura anonsów zagraniczne.

NAJWYŻSZY MANIFEST.

Z Bożej Laski

M. J. MIKOŁAJ II-gi,

Cesarz i Samowładca Wszechrosyjski, Król Polski.

Wielki Książę Finlandzki,

itd., itd., itd.

Wiadomo czynimy wszystkim Naszym wiernym poddanym:

Bogu wszechmocnemu podobało się w niezbadanych wyrokach swoich przerwać drogocenne życie gorąco kochanego Rodzica Naszego Jego Cesarzkiej Mości Najjaśniejszego Pana Aleksandra Aleksandrowicza. Ciężka choroba nie ustąpiła ani przed leczeniem, ani przed dobroczynnym klimatem Krymu i d. 20-go października Jego Cesarzowska Mość zakończył życie w Liwadji, otoczony Najdostojniejszą Swoją Rodziną, na rękach Jej Cesarzkiej Mości Najjaśniejszej Pani i Naszych.

Boleści Naszej niepodobna wyrazić słowami, ale zrozumie ją każde serce russkie i wierzymy, że nie będzie miejsca w rozległym Naszym Państwie, gdzieby się nie lały łzy gorące po Monarsze, który przedwcześnie przeniósł się do wieczności i opuścił ziemię ojczystą, ukochaną przez Niego całą siłą Jego russkiej duszy i dla szczęścia której poświęcał wszystkie Swoje myśli, nie szczędząc ani zdrowia, ani życia. I nie w Rosji tylko, ale daleko po za jej granicami, nigdy nie przestanie być czczoną pamięć Monarchy, uosabiającego niewzruszoną prawdę i pokój, ani razu nie zakłócony przez całe Jego panowanie.

Lecz niechaj będzie świętą wola Najwyższego i niechaj krzepi Nas niezachwiana wiara w mądrość Opatrzności Boskiej; niech pocieszy Nas wiadomość, że boleść Nasza jest boleścią całego ukochanego ludu Naszego i niech lud ten nie zapomina, że siła i moc świętej Rosji leży w jej jedności z Nami i w bezgranicznej wierności dla Nas. My zaś w tej bolesnej, lecz uroczystej godzinie wstąpienia Naszego na Praojcowski Tron Cesarstwa Rossyjskiego i nierozdzielnych z niem Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Finlandzkiego, pomni na Spuściznę zgasłego Rodzica Naszego i przejęci nią, czynimy święty ślub przed obliczem Najwyższego, że zawsze jedynym celem Naszym będzie rozwój pokojowy, potęga i chwalebna ukochanej Rosji, tudzież zapewnienie szczęścia

wszystkim Naszym wiernym poddanym. Niechaj wspomaga Nas Bóg Wszechmogący, któremu podobano się powołać Nas do tej wielkiej służby.

Zanosząc gorące modły do Tronu Wszechmecnego o spokój czystej duszy Niezapomnianego Rodzica Naszego, Rozkazujemy wszystkim Naszym poddanym złożyć przysięgę na wierność Nam i Następcy Naszemu Jego Cesarzkiej Wysokości Wielkiemu Księżciu Jerzemu Aleksandrowiczowi, który ma być i nosić tytuł Następcy Tronu Cesarzowicza, dopóki Bogu nie podoba się błogosławić urodzeniem Syna przyszłego związku Naszego z Księżniczką Alicją Hessko-Darmstadtzką.

Dan w Liwadji, roku od Narodzenia Chrystusa tysiąc osiemset dziewięćdziesiątego czwartego, panowania zaś Naszego pierwszego, dnia 20-go października.”

Na oryginalne

Własną Jego Cesarzkiej Mości ręką podpisaną

„MIKOŁAJ.”

„A więc stało się...

Najjaśniejszy Pan spoczął w Bogu — nasz Cesarz zmarł! Tak niedawno jeszcze pełen sił, zapowiadający ludowi russkiemu długotrwałe panowanie, na chwałę Rosji, dla szczęścia i pomyślności tego ludu, Wielki Monarcha nasz spoczął na wieki.

Wobec tej strasznej wieści niemieje myśl, pióro bezzębne wypada z rąk, oczy zachodzą łzami.

Niema już naszego Cesarza Ojca, przestało bić Jego wspaniałomyślne serce, pełne miłości i nieustannej troski o szczęście nieprzeliczonej Jego russkiej rodziny. Spoczął na wieki najpotężniejszy, najwspaniałomyślniejszy i najbardziej pokój miłujący z Monarchów...

Jakimi słowy wyrazić smutek stu milionów serc ludu russkiego, który wydarł z tych serc ostatnią nadzieję zachowania Jego najdrogocenniejszego życia? Nie będziemy nadaremnie szukali tych słów, bo w takich chwilach bezgranicznego smutku ludowego słowa nasze mimowoli mogą układać się tylko w słowa modlitwy...

Tylko modlitwą za spokój duszy Najpobożniejszego, Wielkiego Monarchy naszego możemy ukoić niewysłowiony smutek serc naszych, pełnych bezgranicznej miłości dla Zgasłego, za Jego miłość, i żywej wdzięczności za wielkie dzieło Jego Monarszego na wieki zgasłego żywota, za Jego niewyczerpane trudy i troskliwość o nas, za wszystko, za wszystko, czem Wielki, Niezapomniany Monarcha nasz Aleksander III w sercach żyjącego i przyszłych pokoleń russkich zjednał sobie niewygasłą, wieczną pamięć.”

(Warsz. Dniwn.)

Nabożeństwo po spoczywającym w Bogu Cesarzu Aleksandrze III-im odprawione zostało dziś, w piątek, d. 2-go listopada, o godz. 11-ej przed południem w soborze prawosławnym katedralnym i we wszyst-

kich innych cerkwiach prawosławnych m. Warszawy, a o godz. 2-ej po południu, również dziś, w soborze prawosławnym katedralnym odbyło się złożenie przez urzędników przysięgi na wierność poddaństwo JEGO CESARSKIEJ MOŚCI NAJJAŚNIEJSZEMU PANU MIKOŁAJOWI ALEKSANDROWICZOWI i NASTĘPCY JEGO CESARZEWICZOWI i WIELKIEMU KSIĘCIU JERZEMU ALEKSANDROWICZOWI.

— Jutro, o godz. 2-ej po południu, w kościele katedralnym św. Jana, odbędzie się składanie przysięgi na wierność poddaństwo JEGO CESARSKIEJ MOŚCI NAJJAŚNIEJSZEMU PANU CESARZOWI MIKOŁAJOWI ALEKSANDROWICZOWI i JEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZOWI NASTĘPCY TRONU i WIELKIEMU KSIĘCIU JERZEMU ALEKSANDROWICZOWI.

— W dniu wczorajszym po odczytaniu — w teatrze Wielkim i Rozmaitości przez wiceprezesa dyrekcji r. st. Folanda a w Nowym przez sekretarza Tomarowskiego — depezy, donoszącej o zgonie Jego Cesarzkiej Mości Najjaśniejszego Pana Aleksandra III-go, widowiska zostały zawieszono.

— Z decyzji komitetu giełdowego czynności giełdy warszawskiej zawieszono zostały na znak żałoby na dni trzy.

Petersburg 2-go listopada. (T. Aj. półn.) — Głęboka żaloba okrywa kraj cały z powodu zgonu Niezapomnianego Pana i Monarchy. Wszyscy modlą się za spokój Jego duszy. Władze krajowe rozpoczęły już wczoraj nabożeństwa. Nabożeństwo żałobne dla innych wyznań zapowiedziane. Z zagranicy także nadechodzą wiadomości o przygnębieniu i głębokim współczuciu z powodu zgonu Cesarza.

Petersburg 2-go listopada. (Tel. Aj. półn.) — Ministrowie i członkowie rady państwa złożyli Jego Cesarzkiej Mości Cesarzowi Mikołajowi wczoraj wieczorem przysięgę na wierność, po nabożeństwie żałobnym za zmarłego Cesarza w sali rady państwa. Dziś składają przysięgę senat i inne władze i wojskowi.

Petersburg 2-go listopada. (Tel. Aj. półn.) — Z powodu wstąpienia na tron Jego Cesarzkiej Mości Cesarza Mikołaja II-go, dziś przed południem zjeżdżają się do cerkwi Pałacu Zimowego urzędnicy Dworu dla złożenia przysięgi na wierność. Następnie odbędzie się nabożeństwo uroczyste. Nabożeństwo żałobne za zmarłego Cesarza rozpocznie się jutro.

Berlin 1-go listopada, godzina 6 minut 56 wieczorem. (T. pr. K. W.) — Zaraz po nadejściu smutnej wiadomości pojawiło się mnóstwo nadzwyczajnych wydań dzienników. Wnet utworzyły się grupy po wszystkich ulicach, zwłaszcza zaś przed ambasadą russką. We wszystkich lokalach publicznych wiadomość stanowi jedyny przedmiot rozmów. Zewsząd dają się słyszeć wyrazy najgłębszego współczucia. Na ulicach „Unter den Linden” i Friedrichstrasse wydania nadzwyczajne są rozechwytywane. Wiadomość, jakkolwiek opinia publiczna była na nią przygotowana, oddziaływała mimo to piorunująco. Wiele zabaw już odwołano.

Berlin 2-go listopada. (T. p. Kur. War.) — Wszystkie dzienniki oceniają wielkość straty, jaką ponosi Europa skutkiem zgonu Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana, który stanowił najpotężniejszą ręką utrzymywania pokoju europejskiego i był zawsze dla Niemiec życzliwym sąsiadem. Europa może ze spokojem ufać w rozwiązanie przez Jego Cesarską Mość Najjaśniejszego Cesarza Mikołaja tych zadań w polityce europejskiej, które dotąd rozwiązaniem nie były.

Berlin 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — Cesarz Wilhelm zaraz po otrzymaniu wiadomości o zgonie Najjaśniejszego Cesarza Aleksandra III-go powrócił ekstrapociągiem ze Szczecina do Poczdamu. Będzie on dzisiaj obecny w poselstwie ruskim na żałobnym nabożeństwie, które odbędzie się o godzinie drugiej po południu.

Berlin 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. War.) — Widowiska w teatrach królewskich są w dniu dzisiejszym zawieszono.

Berlin 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — Cesarz odwołał zamówione na jutro polowanie w Hubertusstocku.

Wiedeń 2-go listopada. (T. p. K. W.) — Wczoraj od godz. 6-ej wydania nadzwyczajne ze smutną wiadomością o zgonie Najjaśniejszego Cesarza Aleksandra III-go rozrzucono tysiącami po Ringstrasse i przy wstępie do teatrów. Wiadomość sprawiła wstrząsające wrażenie.

Wiedeń 2-go listopada. (Tel. pr. K. W.) — Arcyksiąże Karol Ludwik i syn jego arcyksiążę Franciszek Ferdynand esteński wraz z deputacjami pułkowymi udadzą się do Petersburga.

Wiedeń 2-go listopada. (Tel. pr. K. W.) — Księstwo Walji przybyli tu wczoraj wieczorem i spożywszy kolację w ambasadzie angielskiej podążyli koleją północną Ferdynanda w dalszą drogę do Liwadji.

Kopenhaga 1-go listopada. (Tel. pr. K. W.) — Na dworze królewskim panuje wielki smutek. W ambasadzie ruskiej zarządzono mszę codzienną. Setki osób wpisują swoje nazwiska w listach.

Paryż 1-go listopada. (Tel. pr. K. W.) — Wieść o śmierci Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana wywołała wielkie wrażenie. Bulwary przepelnione publicznością, która rozrywa nadzwyczajne wydania dzienników. Na bulwarach wywieszają żałobne sztandary.

Londyn 1-go listopada. (Tel. pr. K. W.) — Daily News doniosły pierwsze o śmierci Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana.

Madryt 1-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.) — Królowa rejentka wysłała do Liwadji depeşe z wyrażeniem smutku i życzę. Ministrowie wyrazili posłowi ruskiemu, ks. Gorezakowowi, piśmiennie głęboki smutek rządu i narodu hiszpańskiego. Książę Gorezakow w odpowiedzi swojej wspominał o życzliwych uczuciach Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana dla Hiszpanji.

— Jutro, w kościele św. Jacka (po-dominikańskim), o godzinie 7-ej zrana, odprawiona będzie przed ołtarzem Matki Boskiej Różańcowej uroczysta wotywa na intencję braci i sióstr bractwa Różańca św. z odśpiewaniem litanji i procesją.

— Jutro, o godzinie 9-ej zrana, w kościele św. Anny (po-bernardyńskim) odprawiona zostanie solenna wotywa z wystawieniem N. Sakramentu w puszce i procesją na intencję arcybractwa czci Niepokalanego Serca N. Panny Marji.

— Jutro, z powodu pierwszej soboty rozpoczętego miesiąca, w kościele Opieki św. Józefa (panien wizytek) odprawione będzie dopołudniowe nabożeństwo z wystawieniem N. Sakramentu w puszce na intencję bractwa matek chrześcijańskich.

— Jutro, w kościele św. Marcina (po-augustjańskim), odprawiona zostanie o godzinie 9-ej zrana solenna wotywa przed obrazem Pocieszenia N. Panny Marji.

— W dniu jutrzejszym, o godzinie 9-ej zrana, w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej w kościele św. Ducha (po-paulińskim) odprawiona będzie ku Jej czci solenna wotywa.

— Jutrzejszemi niesporami rozpoczyna się w kościele św. Karola Boromeusza uroczystość ku czci tegoż świętego, jak również w kościele na Powązkach.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Politycznie doniosłą sama w sobie jest sprawa Mirmana, profesora-rekruta socjalisty, która we wtorek wywołała namiętne rozprawy w izbie francuskiej, jak gdyby tu co najmniej byt rzeczypospolitej lub głosowania powszechnego był zagrożony. Polityczną stała się wszakże skutkiem owego spotęgowania się niezadowolonych namiętności w pałacu Bourbonów do stopnia wrzenia: we wtorek odniósł rząd jedno z najmocniejszych swoich zwycięstw i kto wie, czy gdyby w najkrytyczniejszej chwili prezes Dupuy nie wpadł na szczęśliwą apostrofę, skierowaną do głównego wodza batalji, socjalisty Jaurès'a: „Jeszcze pan nie jesteś panem izby!”, czy już w tym dniu, z pobudki tak błahej, w kwestji, w której słuszność jest niewątpliwie po stronie rządu, gabinet dzisiejszy nie byłby runął.

Wiadomo, że Mirman złamał słowo. Aby uwolnić się od trzyletniej służby czynnej w armji, zobowiązał się do pełnienia przez lat dziesięć służby rządowej w zawodzie nauczycielskim. Tymczasem wybrano go do izby; mandat poselski nie może być wedle konstytucji powierzony żołnierzowi armji czynnej. Polegając na tem, Mirman zaraz po weryfikacji swego wyboru złożył profesurę, czując się bezpiecznym wobec wojska. Tymczasem minister wojny kazał mu z dniem 1-ym listopada stawić się do szeregów. Dla radykalistów i socjalistów pytanie formułowało się tak: co jest wyższe, głosowanie powszechne czy powszechna służba wojskowa? I pod tem hasłem wydali rządowi we wtorek zacięłą bitwę.

Po otwarciu posiedzenia prezydujący Burdeau odczytuje list ministra wojny zwiastujący, że dep. Mirman powołany będzie w d. 1-ym listopada do szeregów armji i że z tym dniem rzechny poseł musi oddać się do rozporządzenia ministra.

Cuneo d'Ornano wszczyną chryję okrzykiem: A głosowanie powszechne? Głosy z centrum odpowiadają natomiast: A prawo? Socjalista Baudin: Robicie z niego, co wam się podoba! Chapuys — po tem skrzyżowaniu się pierwszych razów — wyklada, że prawo nie przewidziało podobnego wypadku; dlatego mówca żąda wszelkich ułatwień dla Mirmana, aby mu przecież umożliwić wykonywanie mandatu. Następnie wypadłoby uchwalić, że żaden nauczyciel z dziesięcioletnim zobowiązaniem służbowym nie powinien posiadać biernego prawa wyborczego (t. j. kwalifikacji do wyboru).

Prezes gabinetu Dupuy: Sprawa posła Mirmana jest zasadniczą, nie osobistą. Posłowie socjalistyczni przerywają ministrowi: Profekci pańscy czy służą w wojsku? Dupuy: Wedle prawa z r. 1889-go wszyscy muszą służyć. Nie jest rzeczą możliwą wykonywać mandat poselski współcześnie ze służbą czynną w armji.

Jaurès proponuje pytanie wstępne celem wyjaśnienia sprzeczności w konstytucji.

Dupuy: Służba czynna w armji zawieszona mandat poselski. To jest jasne i nad tem będziecie głosowali. Armja powinna pozostać po za ruchem polityki. Nie możemy zezwolić, aby żołnierz, jako deputowany, mógł krytykować ministra. Jaurès halasuje wciąż wołając, że to jest naruszenie konstytucji. Dupuy zwraca się gwałtownie do Jaurès'a: Jeszcze pan nie jesteś panem tej izby! (Grzmiące oklaski w centrum, uragowiska na skrajnej lewicy.) Sądźmy, że więcej patriotyzmu leży w tem, aby nie pozwolić żołnierzowi na buntowanie się przeciw swemu przełożonemu. Nie pozwolimy na to nigdy. Sądźmy, że mandat jest zawieszony (wrzawa).

Prezes izby Burdeau: Pana prezesa ministrów oczywiście fałszywie zrozumiano. Mandatu nie można zawiesić ani cofnąć (cała lewica skrajna bije frenetyczne oklaski). Chciał on powiedzieć tylko, że zachodzi faktyczna przeszkoda.

Dupuy: Tak jest, przeszkoda leży w samych faktach.

Radykalista jen. Rin woła: Uznaliście mandat poselski Mirmana, a teraz chcecie mu go odebrać? (centrum: nie!) Socjalista Chauvière: Jaka głupia głowa zawołała: nie? Jenerał Rin: Wszczepiacie politykę w szeregi armji. Jeżeli zabieracie rząd deputowanego do koszar, popełniacie grubą błąd! Radykalista Humbert: W zgromadzeniach prawodawczych rzeczypospolitej zasiadali także żołnierze, sierżanci i porucznicy; tylko izba ma prawo w tej mierze rozstrzygać.

Mirman podnosi się ze swojego miejsca i zapytuje prezesa ministrów, czy podczas ostatniego kongresu deputowani, którzy byli na ćwiczeniach wojskowych, nie otrzymali urlopu, aby podążyć do Wersalu?

Humbert: Możecie uchylać ustawy dla przyszłości, ale i wtedy nie będą one mogły działać wstecz. Mirman musi pozostać tutaj, jego mandat jest ważny.

Minister wojny, jen. Mercier: Czynilem p. Mirmanowi wszelkie możliwe ustępstwa. Chciał służyć

w pułku paryskim. Pozwoliłem. Trzy lata będą mu liczone już od zeszłego grudnia. Podczas wyboru prezydenta rzeczypospolitej nie dawałem nikomu urlopu. Jestem stróżem karności w armji.

Prezydent izby, Burdeau: Chcę stwierdzić jedno: Deputowani, którzy są rezerwistami lub oficerami rezerwy, uwolnieni są podczas sesji od ćwiczeń wojskowych (socjaliści biją oklaski).

Minister wojny, jen. Mercier: Byłoby rzeczą niepodobną dzisiaj służyć wiernie w koszarach, a jutro zasiadać w izbie i stawiać rządowi opozycję. Po dzielam pochwały dla armij dawniejszych, ale mam teraz lepszą, niż kiedykolwiek. Umiejmy przestrzegać karności.

Jenerał Young przemawia także za uwolnieniem Mirmana od służby. Kończy on hasłem: Mirman jest nietykalny! Stary admirał Vallon podziela również zdanie obu jenerałów, przyznających rację socjalistom w tej sprawie.

Zaprojektowano tymczasem mnóstwo form porządku dziennego. Izba odrzuca nienawistną dla rządu rezolucję Riveta 267 głosami przeciw 205, następnie przyznaje pierwszeństwo porządkowi dziennemu Gotrona. (Jaurès: To samobójstwo izby! Pelletan: To hańba!)

Przed samem głosowaniem ponury Brisson powiada jeszcze z trybuny: Gdyby wolno było władzy wojskowej kłaść rękę na deputowanego, przepadłyby wszystkie nasze wolności (grzmiące oklaski z lewicy). Czy podlegamy dyktaturze wojskowej czy nie? Kto jest panem naszym? Głosowanie powszechne czy minister wojny? (trzykrotne salwy oklasków).

Izba przyjmuje 307 głosami przeciw 215 porządek dzienny Gotrona, wyrażający zaufanie do rządu.

Prezydent Burdeau: Na który dzień mam naznaczyć przyszłe posiedzenie?

Szydercze okrzyki z lewicy: Na dzień drugi grudnia!

Data napoleońskiego zamachu stanu.

Br. Z.

Krytycy architektury.

Coraz to bardziej wzrastające zainteresowanie się naszej publiczności architekturą domów, wznoszonych w Warszawie, skłania mnie, wobec wykończenia domów, rozpoczętych w r. z., do wypowiedzenia słów kilku o nich.

Krytyka lekkomyślna i niefachowa wprowadza w błąd publiczność, a tem samem i autorom krytykowanych dzieł wyrządza niezasłużoną krzywdę.

Krytykować może każdy, jeżeli krytykować zna czy ganić przedmiot, boć łatwiej go krytykować niż tworzyć. U nas krytyka architektoniczna przyswoiła sobie niestety, charakter, jaki się gdzieś indziej nie spotyka; krytykuje się mianowicie budowlę, nie dla wypowiedzenia prawdy, opartych na gruntownej znajomości rzeczy, ale wyłącznie dla zganienia i to w formie po większej części tak absolutnej i brutalnej, iż zdawałoby się, że wygłaszający zdania krytyk jest wyrocznią, powagą naukową, że dał się ze swych prac, czy to literackich, czy też artystycznych, poznać światu, i że jest przez niego szanowany.

Z przykrością zaznaczyć muszę, że ze sprawozdań z ruchu budowlanego nie wynosi się pochlebnego zdania o znajomości przedmiotu autora sprawozdań pomimo, iż bywają one najeżone dość skomplikowanymi frazesami, z dodaniem do nich, dla powiększenia jakoby ich wartości, takich np. wyrażań, jak: „my i nauka” itp.

Jednak krytyk taki nie umie odróżnić utworów monumentalnych od utworów powszedniej użyteczności i gwałtem szuka w ostatnich „czystego stylu”, nie zdając sobie sprawy, co to jest styl i co stylowemu nazywać należy.

Jeżeli, według mniemania tych krytyków, stylowe mi dziełami architektury są takie utwory, które noszą na sobie formy czy to doryckie lub jońskie, czy to gotyckie lub romańskie albo też jakie inne, bez względu na to, co wpłynęło na zastosowanie tych lub owych form, to muszę im otwarcie powiedzieć, iż grubo się mylą. Nie wszystko, co skomponowano w liniach poziomych lub pionowych jest doryckiem lub jońskiem, tak samo nie wszystko, co ozdobione zostało ostrołukiem lub półkolem, jest gotyckie lub romańskie.

Styl utworu architektonicznego nie leży w ornamentacji, lecz tkwi głębiej w duchu czasu i samym utworze, a mianowicie w jego szkielecie, w jego ustroju, bez względu na sposób i formę jego udekorowania.

U nas w Warszawie, z wyjątkiem kilku budowlanych kościołów, budują przeważnie domy dochodowe; budownictwo u nas niewiele dostarcza materiału do uwag o architektonicznej wartości naszych nowych budowli.

W kościołach, ratuszach, teatrach, salach publi-

† Ś. p. Pawełek Kalinowski,

synek ś. p. Ignacego i Julji z Nowosielskich, przeżywszy miesiąc 9 zasnął w Bogu d. 31-go października 1894-go r. Wyprowadzenie zwłok na cmentarz powązkowski nastąpi d. 3-go listopada t. j. w sobotę, o godz. 3-iej po połudn. z kościoła N. Marji Panny (na Nowem-Mieście), na które straszana matka zaprasza krewnych i życzliwych. — Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą. —5046—

Ś. + P.
Gustaw Blunck,

ukończony synek Jana i Marji Blunck, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 12, w d. 31-ym października r. b., zasnął w Bogu. — Pogrzebeni w głębokim smutku rodzice, bracia i familja zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na wyprowadzenie zwłok z domu przy ulicy Nowolipie № 46, d. 3-go listopada r. b., t. j. w sobotę, o godz. 2-iej po południu, na cmentarz ewangelicko-augsburski. — Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą. —5040—

+
ś. p.
JULJA EKELT,

PANNA, OBYWATELKA M. WARSZAWY, opatrzona św. Sakramentami, zasnęła w Bogu d. 29 października 1894 r. Nabożeństwa żałobne za spójność jej duszy odbędą się dnia 31 b. m., tj. we środę, w górnym kościele Przemienienia Pańskiego przy ulicy Miodowej, o godz. 10-iej zrana, w dniu zaś 1 i 2 listopada, tj. we czwartek i piątek, w dolnym kościele, a następnie w dniu 3 listopada, to jest w sobotę, w górnym kościele przy zwłokach, o godzinie 11-iej przed poł., poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz powązkowski do grobu familijnego, o godz. 12-iej w południe. Na te smutne obrzędy pozostały ojczym zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych zmarłej. 5056

Ś. + P.
Magdalena Markowska,

żyła lat 69, zmarła d. 1-go listopada r. b. Wyprowadzenie zwłok nastąpi w dniu 3-im listopada, o godzinie 11-iej przed poł., z kościoła św. Jana, na które pozostała familja zaprasza przyjaciół i życzliwych. —5067—

Za duszę
ś. p.
Karola Janowskiego,

odbędzie się nabożeństwo żałobne w dniu 3 listopada, o godzinie 11-iej przed poł., w kościele św. Józefa Oblubieńca (po-karmielickim) na Krak.-Przedm., na które syn i matka zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych. 5043

+ Nabożeństwo żałobne za zmarłych
artystów i artystki

teatrów warszawskich, odprawione zostanie w kościele katedralnym św. Jana, w sobotę, dnia 3 listopada, o godz. 10-iej zrana. 5033

W dniu 4-ym listopada, jako w 22 rocznicę śmierci

ś. p.
Stanisławy z Pohoskich
Matuszewskiej,

odbędzie się w kościele po-karmielickim na Lesznie, o godzinie 9 i pół zrana, nabożeństwo żałobne, na które pozostałe dzieci zapraszają krewnych i przyjaciół. 5001

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę zgasłemu mężowi i ojcu naszemu

b. p. Józefowi Lebensbaumowi,

serdeczne podziękowanie składają
5065
Wdowa i syn.

+ Wszystkim, którzy raczyli oddać ostatnią przysługę naj-ukochońszej matce naszej

ś. p. Józefie z Klügerów Jaczewskiej,

oraz koleżankom za ich współzucie w czasie choroby, p. Burzyńskiemu, właścicielowi „Kurjera porannego”, składamy serdeczne podziękowanie. —5035—

Dzieci.

Z Petersburga.

Okazuje się, że nie tylko Petersburg, lecz i Moskwa zajęła się energicznie kwestją przyswojenia sobie wynalazku dra Roux i Behringa, a mianowicie wyrobu surowicy antyblonicowej. Z inicjatywą wystąpili profesorowie: M. P. Czerinow i N. F. Filatow oraz zarządzający stacją bakteriologiczną dr. G. N. Gabiczewski, który specjalnie studjował w Paryżu pod kierunkiem dr. Roux sposoby wyrobu i zastosowania surowicy leczniczej. Wkrótce też ma być założony instytut, który zajmie się tą sprawą specjalnie i wyłącznie. Tymczasem zaś prof. W. Szerwiński w sposób nader przystępny wyklada w *Russk. wied.* istotę danej metody leczniczej:

„Doświadczenia, robione na zwierzętach przez uczonych: Behringa, Ehrlicha, Roux, Yersina i innych, dowiodły, że można wprowadzić tak nieznaczną ilość buljonu jadowitego (w którym hodowano bacylusa dyfterytycznego) do organizmu zwierzęcego, iż jad wywoła ogólne symptomy choroby, lecz zwierzęcia nie zabije; następnie można już bezkarnie zastrzyknąć zwierzęciu znacznie większą dawkę buljonu. W ten sposób postępując, można doprowadzić dawkę do takiej ilości, której jednorazowe wprowadzenie do organizmu mogło być poprzednio nietylko zabić małe zwierzątko, np. świnkę morską, lecz i konia. Zwierzę zatem stało się stopniowo niedostępne dla zarazy, ponieważ w organizmie jego wyrobiły się pierwiastki, paraliżujące działanie jadu (antytoksyna). Pierwiastek ten zawiera się właśnie w części płynnej krwi — w surowicy (*serum*). Jeżeli tak jest w istocie, to należało wypróbować, czy surowica krwi zwierzęcia, należycie uodpornionego na zarazę, nie będzie mogła ochraniać od zarazy innego organizmu i czy nie będzie ona skutecznym lekarstwem w chwili, gdy już objawiają się symptomy zarazy. Przypuszczenie to zupełnie logicznie wypływało z poprzedniego założenia.”

Streściwszy następnie wiadome już z kądinąd dane o rezultatach kuracji surowicą w szpitalach paryskich oraz berlińskich, dr. Szerwiński pisze:

„Liczne próby, odbyte w Niemczech i we Francji z początku ze zwierzętami, a następnie z ludźmi, wykazały nietylko nieszkodliwość dla organizmu wprowadzenia pod skórę należycie przerobionej surowicy zwierzęcia uodpornionego na zarazę, ale dowiodły jednocześnie, że metoda ta postępowania jest zarazem wybornym w danym wypadku lekarstwem. Okoliczność to w najwyższym stopniu ważna i w związku z przytoczonymi danymi obowiązuje lekarzy do dalszej pracy w raz wytkniętym kierunku. Obowiązkiem znów społeczeństwa jest poprzeć usiłowania lekarzy.”

Telegramy „Kurjera Warszawskiego”.

SPRAWA DREYFUSSA.

Paryż 2-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.) — Ogromne wrażenie sprawiło tu aresztowanie kapita- na artylerji, spełniającego służbę w sztabie jeneralnym, Alfreda Dreyfussa, oskarżonego o wydanie ważnych planów i dokumentów niejakiej Marji Forest, która pełniła służbę szpiegowską w interesie rządu włoskiego i przed rokiem już skazaną została na karę więzienia. Aresztowanie Dreyfussa nastąpiło już przed dwoma tygodniami. Teraz dopiero dowiedziano się o fakcie. Śledztwo prowadzi major Henry. Dreyfuss jest żydem.

Paryż 2-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.) — Dzienniki zdumione są zdradą Dreyfussa, który jest zięciem bogatego handlarza djamentów Hadamarda i człowiekiem bardzo majątnym. Mówią, że grał i popadł w długi. Podobno Marja Forest odkryła w więzieniu swojego spółnika. Rozjątzenie jest wielkie. Dreyfuss mógł odkryć jej częściowy plan mobilizacji. Kodeks wojenny przewiduje karę śmierci. Minister wojny oświadczył, iż zgadza się z góry na rozstrzelanie Dreyfussa.

Paryż 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — Kapitan Dreyfuss z urzędu swojego utrzymywał związek z francuskim personelem wywiadowczym. Ta praktyka zepsuła go i popchnęła do czynu. Zresztą zgrał się w Monaco.

Paryż 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — Sprzedane przez Dreyfussa papiery odnosiły się do planu obrony Alp francuskich.

MOWA SCHWERINA.

Berlin 2-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.) — Wrażenie sprawiła tutaj mowa hr. Ziethen-Schwerina, prezesa synodu jeneralnego, w której tenże, zdając sprawę z posłuchania u cesarza, powtórzył życzenie monarchy, aby kościoły były i w godzinach nieprzeznaczonych do nabożeństwa otwarte. Da to więcej sposobności ludowi do obcowania z religją, „a religja — rzekł cesarz — jest zawsze potęgą.” Nawet żywiły wywrotowe zatrzymały się nieraz u progu kościoła.

SPRAWA ISTRYJSKA.

Tryest 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — Namiestnik nie przyjmie deputacji podestów (burmistrzów) miast istrijskich. Dzisiaj odbędzie się ich konferencja. Obydwaj deputowani włoscy udali się w tym celu do Tryestu.

Tryest 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — Ludność słoweńska w Servoli usunęła tablice z napisami w językach: włoskim, słoweńskim i niemieckim, zostawiając tylko słoweńskie.

MOWA SALISBURYEGO.

Londyn 2-go listopada. (Tel. pr. Kur. W.) — Lord Salisbury wygłosił mowę w Edyburgu w odpowiedzi na bradfordzką mowę lorda Roseberyego. Oświadczył on, że lord Rosebery nie ma prawa odwoływać się do referendum. Proponowaną przez niego rezolucję przyjmie izba gmin, nigdy wszakże izba lordów. Mowca pewny jest, że naród angielski nie obali izby wyższej w zamian za *home-rule* irlandzki.

MIRMAN.

Paryż 2-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.) — Mirman wstąpił do armji czynnej, wszakże zatrzymał mandat poselski.

ARESZTOWANIA.

Medjolun 2-go listopada. (Tel. pryw. K. W.) — Z powodu ostatniego wybuchu bomby aresztowano tu dziesięciu anarchistów.

Rzym 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — W Liwornie aresztowano pięciu domniemanych spółników Lucchesiego (sprawcy zamachu na redaktora Bandi; *przyp. red.*).

KATASTROFA NA MORZU.

Sidney 2-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.) — Parowiec linii nowozelandzkiej „Weirarapa” rozbił się w drodze z Sidneyu do Auchlandu. Utonęło 112 podróżnych i członków załogi.

Wiedeń 2-go listopada. (Tel. pr. K. W.) — Dworski *Fremdenblatt* pochwała zmianę rządu w Serbji, ufając w to, że Mikołaj Kristicz potrafi gabinetowi swemu nadać charakter siły i neutralności.

Praga czeska 2-go listopada. (T. p. K. W.) — Przy wyborach uzupełniających do rady miejskiej wybrano 16 młodoczechów i 15 staroczechów.

Berlin 2-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.) — Były kanclerz Caprivi odjechał do Montreux.

Berlin 2-go listopada. (Tel. pryw. Kur. W.) — Książę Bismark udaje się w d. 6-ym b. m. do Friedrichshuhe.

Berlin 2-go listopada. (T. p. K. War.) — *Hamburger Nachrichten* wskazuje na anomalję, że ani kanclerz państwa ani sekretarz stanu dla spraw zewnętrznych rzeszy baron Marschall, nie są prusakami.

Berlin 2-go listopada. (Tel. pryw. K. W.) — W Jonköping, podczas pożaru w szpitalu obłąkanych, spaliło się piętnastu chorych.

Paryż 2-go listopada. (T. p. K. W.) — Sąd przysięgłych skazał Rocheforta *in contumaciam* za artykuł w *Intersigeant* obelżywy dla sądów na trzy miesiące więzienia i 500 fr. grzywny.

SYNDYK TYMCZASOWY

masy upadłości Marcina Kirszrota

na zasadzie decyzji Sędziego-Komisarza teje masy z dnia 12 (24) Października r. b. podaje do wiadomości publicznej:

1) że wyznaczone pierwotnie na d. 12 (24) Października r. b. ogólne zebranie przyjętych do masy wierzycieli upadłego Marcina Kirszrota zostało odroczone do dnia 26 Października (7 Listopada) 1894 r.;

- 2) że na zebraniu tem poddane zostaną pod rozpoznanie wierzycieli:
- a) sprawozdanie syndyka o stanie upadłości, jako też o dopełnionych przezeń formalnościach i działaniach;
 - b) rachunek wydatków na prowadzenie sprawy upadłościowej i na zarząd masą;
 - c) wynagrodzenie kuratora i syndyka;
 - d) kwestja realizacji aktywów masy i spłaty długów uprzywilejowanych;
 - e) propozycja Gecla Grütznendlera co do polubownej spłaty długu jego na rzecz masy, oraz
 - f) kwestja co do dalszych losów upadłości, a ewentualnie wybór syndyka ostatecznego;

3) że zebranie ogólne, wyznaczone na dzień 26 Października (7 Listopada) 1894 r., będzie ostatniem i nadal odraczanem nie będzie; jeżeli zaś nie dojdzie ono do skutku lub też wierzyciele nie zechcą rozstrzygnąć kwestyj wyżej wskazanych, w takim razie one podane zostaną przez Sędziego-Komisarza pod rozpoznanie Sądu Handlowego.

A przeto syndyk upadłości Marcina Kirszrota **wzywa** niniejszem wszystkich przyjętych do masy wierzycieli Kirszrota, aby osobiście lub przez adwokatów **stawili się w dniu 26 Października (7 Listopada) 1894 r., o godzinie 11-ej przed południem, w kancelarji Wydziału II-go Sądu Handlowego w Warszawie** (Długa Nr 7), a to celem wzięcia udziału w wyżej wzmiankowanym zebraniu ogólnem, z nadmienieniem, że każdy z wierzycieli obowiązany jest mieć przy sobie dowód, na którym opiera swoją pretensję do masy. — Warszawa, d. 15 (27) Października 1894 r.
1511 **Edmund Dylewski**, adwokat przysięgły (Solna Nr 9).

przedaż Pism i Książek (U N G R A)
na Dworcu kolei Wiedeńskiej, otwarta od 7-ej rano do 12-ej i od 2—11½.
Prenumerata na wszystkie czasopisma, po cenach redakcyjnych. 1867

KLOZETY i MISKI FAJANSOWE.
Hurtowa sprzedaż i obfity skład u firmy
H. SOMYA.
Dom handlowy i biuro techniczne w Warszawie, Bracka 25. 1204r

OGŁOSZENIE.

**Rada Zarządzająca
Towarzystwa Drogi Żelaznej Fabryczno-Lódzkiej,**

podaje do wiadomości, że w XXVIII publicznem losowaniu akcji Towarzystwa, odbytem w dniu 7 (19) Października 1894 r., wylosowane zostały następujące akcje:

po rs. 1,000 N-ra: 241—250, 2851—2860, 3451—3460, 5541—5550, 6551—6560.

po rs. 100 N-ra: 10010, 10085, 10174, 10551, 11034, 11093, 11175, 11434, 11768, 11909, 12308, 12354.

Spłata powyższych akcji rozpocznie się jednocześnie z wypłatą kuponu Nr 57, a mianowicie z dniem 21 Grudnia (2 Stycznia) 1894—5.

Akcje wylosowane w poprzednich ciągnięciach i nie przedstawione do realizacji:

po rs. 1,000 N-ra: —
po rs. 100 N-ra: 12154, 12220. 1503r

Fabryka Maszyn i Pomp,
Zakład ostrzenia wałców młynarskich
K. ŚWIETLIKI i S-ka, dawniej J. Duschnik
w Warszawie, ulica Żelazna 63.

Pompy wszelkiego rodzaju do kotłów parowych, browarów, gorzelni itp.
Pompy i rury do studzien artezyjskich.
Pompy podwórzowe, do polewania ulic, kanalizacji (Letestu), asonizacyjne (do aparatów Bergera) i t. p.
Części maszyn, transmisje maszynowe. 323

Szlifowanie i ostrzenie (ryflowanie), wszelkich wałców młynarskich.
Części do młynów.
Prasy i Sztamety mechaniczne.
Maneże, Torfiarki.
Piec specjalne do warsztatów i remiz parowozowych D. Ż.
Reparacja maszyn wszelkiego rodzaju.

Ostrzeżenie.

Dnia 22 b. m. zgubiłem na Sosnowickiej stacji Dr. Ż. W.-W. portfel, zawierający rs. 760 gotówką.

Oprócz tego weksle, a mianowicie:
2 weksle po rs. 300 każdy, płatne 5-go Stycznia 1895 r. n. s., podpisane przez L. Planera na zlecenie L. Englarda, żyrowane in blanco przez tegoż L. Englarda.
3 weksle po rs. 400 każdy, podpisane przez M. J. Foerstera na zlecenie B. Rotszylda, bez żyra tego ostatniego, płatne:
1) 17 Stycznia 1895 n. s.
2) 17 Kwietnia " " "
3) 17 Lipca " " "

oprócz tego znajdowały się w tymże portfelu między innymi papierami także i kwity pieniężne, wydane przez dom bankierski Adama Bergmana w Sosnowicach na moje zlecenie bez mojego żyra.

Upraszam, aby tych weksli ani kwitów nikt nie nabywał, gdyż odpowiednie kroki w celu unieważnienia ich już zostały poczynione.
Znalazcę portfela upraszam o wręczenie mi go za wynagrodzeniem rs. 100. 1851
B. Rotszyld w Sosnowicach.

Majątek ziemski

w dobrej glebie, blisko Warszawy, sprzedanym zostanie w końcu listopada przez drugą publiczną licytację od niższego szacunku. Szczegóły w kancelarji adwokata Świdzkiego, Kapucyńska Nr 13. 1886

„NA LAGUNACH”

przez **Stanisława Bełzę**
(wydanie ozdobne z rycinami).
Cena rs. 2. 1506r
Skład u **Gubethnera i Wolfa.**

Potrzebny jest
Dyrektor samodzielny do papierni,

wyrabiającej wszelkie gatunki papieru pakowego i kolorowego, jak również i tektury różnego rodzaju. Oferty z opisem dotychczasowej działalności, proszę składać w Kantorze Kurjera Warszawskiego pod literami A. S. 1873

TYLKO Rs. 5.

Wysła się na żądanie rzeczywisty **Aparat Fotograficzny** z trójnożem, nie jako zabawka, lecz jako przedmiot użyteczny, przy pomocy którego dziecko nawet zdejmuwać może z natury portrety, widoki, krajobrazy itd. Załączają się: kopje dokładne i objaśnienie użycia aparatu. Adres: **St.-Petersburg. Skład Wynalazków Nowych, Bolszaja Morskaja, 33.** Zamówienia uskuteczniają się niezwłocznie. Katalog wszystkich wynalazków wysła się za markę pocztową 10-kopiejkową. Można żądać wysłania za zaliczeniem. 1439r

NA ZŁAMANIE KARKU.

Powieść współczesna **Adolfa Dygaszskiego.**
wysła z druku i sprzedaje się we wszystkich księgarniach po rs. 1 kop. 20, z przesyłką rs. 1 kop. 50. Zamówienia z prowinieji uskuteczniają się także i za zaliczeniem pocztowem. 18r
Skład główny u **S. LEWENTALA, Wyśawcy, Nowy-Świat Nr 41.**
Wydawnictwo „Kurjera Warszawskiego”

Czesław Wagner Bielańska 7

Czesław Wagner Bielańska 7

Ważne dla PP. właścicieli domów.
FLAGI wełniane Po Rs. **3.40**
4 arszyny długie,
Poleca
Magazyn Płótna, Bielizny Stołowej, Barchanów i Perkali
CZESŁAW WAGNER
Bielańska Nr 7, (Hotel Krakowski).

Kaloszki gumowe
ROSSYJSKO-AMERYKAŃSKIEGO
TOWARZYSTWA WYROBÓW GUMOWYCH
w Petersburgu,
reprezentowanych przez firmę
Ch. Lurie i Sz. Gurjan,
Rymarska Nr 12, dom Br. Lesser.

UWAGA. Prosimy o zwrócenie uwagi na **HERB PAŃSTWA** oraz **TROJKĄT** z napisem „St.-PETERSBURG,” gdyż kaloszki z podobnymi znakami lecz bez herbu Państwa i trójkątu, pochodzą z innych fabryk nie zaś z fabryki Petersburskiej. 1509r

Ceraty, Obrusy i Chodniki ceratowe.

NAŁĘCZÓW
ZAKŁAD LECZNICZY
cały rok otwarty.
W sezonie zimowym dwóch stałych lekarzy, kuracje: hydropatyczna, kąpielami mineralnymi sztucznymi, elektrycznością. — Kuchnia własną z zastosowaniem zaleczonej diety. Mieszkanie, całkowite utrzymanie i dozór lekarski od rs. 2 kop. 50 na dobę. 1426r

